

Драган Кесић

КАДА ИСТО
НИЈЕ ИСТО

Академска мисао

Садржај

ПИКАДО НАПАДА	7
ЗА ПОЧЕТАК – ВО И КУЋА	14
НОВЧИЋ	22
БУНАР, ШТАП, КАМИЛА И МОЗАК	28
АПОЛОНОВ ОЛТАР	35
ПРОГИМНАСМАТА	42
ОТАЦ ТАЈНИ И БИНАРНИ КОД	48
КО САМ ЈА?	57
КАДА ЈЕ БИЛА КОСОВСКА БИТКА	64
ЛОГАРИТАМ КЊИЖЕВНОСТИ	70
ЦРНИ ЛУК НАД ЛЕСКОВЦЕМ	79
ЦРНО, БЕЛО, ПА ЦРВЕНО	86
ОД КРАЈА ПРЕМА ПОЧЕТКУ	92
ДВАНАЕСТ МИРИСНИХ ТАЧАКА	99
ОНО НЕШТО ПОСЕБНО У НАМА	104
МАЛА ДОЗА СРЕЂЕ	110
ЈАО, БАШ МИ ЈЕ НЕПРИЈАТНО	118
СВЕ ЈЕ ПОД КОНТРОЛОМ	125

ИМА ЛИ КОГА?	131
КАДА ИСТО НИЈЕ ИСТО	140
ДОСАДНО МИ ЈЕ	147
ШЕСТ ПЕШАКА	153
ЗАБОРАВЉЕНЕ ГРЕШКЕ	160
КЛАП, КЛАП	167
ИМА ТУ НЕШТО ЧУДНО	173
МИСЛИМ, ДАКЛЕ УМОРАН САМ	180
МЕХАНИЧКИ МОЗАК	187
МУЗИКА СФЕРА	195
СЛОБОДА ИЛИ СУДБИНА	203
ВРЕМЕ ЛЕТИ, А ГОДИНА СВЕ КРАЂА	212
ЖИРАФА НА ТОЧКОВИМА	219

КАДА ИСТО НИЈЕ ИСТО

Моја бака је имала сина и две године млађу кћерку. Њен син је касније постао мој отац, а кћерка моја тетка. Мој отац је имао два сина, мене и мог старијег брата, а и тетка је такође имала два сина. Нас четворица отприлике смо истих година. Мој отац и мој тетак радили су сличан посао и имали сличну плату, а исто тако и моја мајка и моја тетка. Наш стан је био исте величине као и стан тетка и тетке, а имали смо и ауто исте категорије купљен исте године. Наизглед, били смо две потпуно исте породице. Или барем веома сличне.

На море смо ишли сваке године отприлике у исто доба кад и тетак и тетка, неколико дана пре или после, понекад чак и на исто место, али не увек.

Сећам се добро нашег поласка на пут. Отац, строг и тачан, рекао би дан раније да крећемо у седам сати ујутро. Бака би се појавила код нас око пола сата пре седам да нас испрати и узме кључеве стана да би могла да га обилази, залива цвеће, проветри с времена на време и све шта већ

треба да се ради у празном стану. Тачно у седам отац би сео у ауто и упалио мотор. Нас двојица, брат и ја, били смо превише узбуђени да би тек тако лако дозволили да нас мајка спремим за пут на време, а и незаобилазни сендвичи још нису били готови, неко је нешто заборавио да спакује, требало је још једном проверити торбе, у сваком случају увек је била нека гужва.

Отац је седео у аутоу са упаљеним мотором и нервирао се што каснимо.

Чуо сам баку како гунђа, „Јадни мој син. Рекао је да се креће у седам сати и само он је спреман. Ова његова жена ништа није направила на време. Деца још трче по кући. Где је ту поштовање према мужу? Како он може да буде спреман, а она не може.”

Бака је одлазила и код тетке и тетке када би они ишли на море. Из истих разлога – да узме кључеве, обилази стан, залива цвеће и остало. Једном су они ишли пре нас, па сам некако и ја отишао са баком да их испратимо. Ситуација је била иста као и код нас. Тачно у седам тетак је сео у ауто, упалио мотор и нервирао се што тетка још није спремна, што деца трче по кући, што сендвичи још нису готови и што је неко заборавио нешто да спакује.

Опет сам чуо баку како гунђа, „Јадна моја кћерка. Све мора сама да ради. Овај њен муж само сео у ауто и баш га брига. Зашто мало не помогне? Не може она сама све да стигне. Где је ту поштовање према жени?”

За баку то није била иста ситуација. Никако. Из њеног угла гледања, то су биле две потпуно различите ситуације.

Никад крив

Возимо ауто и неко нам пресече пут. Одједном излети испред нас из неког дворишта или са паркиралишта, или једноставно из друге траке пређе у нашу тако да мо-

рамо нагло да кочимо. Тај возач је неваспитан, себичан, некултуран, не зна да вози и, наравно, смислићемо још много других погрдних назива. И када будемо препричавали догађај, а препричаваћемо га сигурно и на послу и код куће и у друштву, тог возача описиваћемо најгорим могућим увредљивим именима.

Али ако каснимо на посао, или на аеродром, или морамо хитно некога да одвеземо у болницу, а на улици је гужва – без много размишљања излећемо са паркинга и пресецамо пут некоме ко сада мора нагло да кочи због нас. Вероватно и труби за нама и показује нам руком увредљиве знакове. Па, зашто се љути, зар не види да журимо негде и да смо једноставно морали да му пресечемо пут када већ није лепо стао и пустио нас да прођемо. Како је само неваспитан, себичан, некултуран и вероватно не зна да вози.

Када неко уради нешто лоше, сигурно је то лоша особа. То вреди за све осим за нас. Када ја урадим нешто лоше то је зато што имам добар разлог. Ако други то не виде онда су опет они лоши, или, у најмању руку, безосећајни.

Ја никада нисам крив. То се односи и на моје најближе, као у случају моје баке. Њена деца не могу да погреше без обзира што се налазе на потпуно супротним странама исте ситуације.

Ситуација

Када процењујемо понашање других људи склони смо да занемаримо ситуацију. Уопште не мислимо на то да можда имају добар разлог због којег су учинили нешто што нам смета.

И обрнуто када смо ми у питању.

Док оштро осуђујемо друге, за своје понашање увек имамо оправдање и, наравно, опет осуђујемо друге ако то не схватају.

О себи знамо све. Зашто нешто радимо, какав нам је свакодневни живот, шта нам се десило пре сат времена, или јуче, или пре годину дана, али ретко знамо шта се дешава другим људима. Чак и о пријетелјима знамо само оно шта су нам они испричали, или смо чули неке, углавном непроверене, гласине. А о потпуно непознатим људима, као што је особа која нам је пресекла пут и натерала нас да нагло кочимо, не знамо баш ништа осим те једне једине ситуације. И на основу тога доносимо своје мишљење.

Мишљење које стекнемо о некој особи на основу само једне ситуације често остане у нама заувек. На пример ако неко закасни на неки важан састанак, сматраћемо ту особу лењом и неодговорном. Без обзира на оправдања да је можда била гужва у саобраћају, или да се десило нешто што се морало хитно решити, или било шта друго. Ми ћемо ту особу увек спомињати као неодговорну без обзира што то једно кашњење нема везе са њеним карактером. Тек ако се добро упознамо и након доста времена схватимо да се то кашњење десило само једном, променићемо мишљење. Али и даље ћемо увек спомињати, макар у шали – „А ја сам мислио да си ти неодговоран.“

О особама које су дошле на време на тај састанак нећемо мислити да су вредне и одговорне. Не, о њима нећемо мислити ништа. Зашто би, само су извршили свој задатак.

Иста ствар често нам се дешава и са глумцима. Процењујемо њихов карактер на основу улога и сматрамо да је то њихов стварни карактер а не сценарио. Чак и када гледамо истог глумца касније у некој другој улози, опет његову личност повезујемо са том задњом улогом коју смо запамтили, без обзира што је можда потпуно другачија од оне претходне. Исти глумац може да буде и добар и лош и зао човек по нашем мишљењу. Зависи каква му је била задња улога коју смо гледали. Уколико има среће да добије различите улоге. Баш због овог „памћења публике“

глумцима се деси да читав живот играју једну те исту улогу – један те исти карактер.

Жртва

Када видим некога да се поклизне на леду и падне, прво шта помислим јесте да је сам крив. Што не пази како хода.

Ако се ја поклизнем на леду, крива је градска управа што није добро очистила улице. Или произвођач ципела што лаже да се не клижу.

Реченице као – „Сам си крив“, „Што не гледаш“, „Ниси пазио“, „Где су ти очи“, „То се од тебе могло и очекивати“, „Ништа не пазиш“ и сличне, ушле су нам у свакодневни говор као потпуно нормална реакција када се неке нешто лоше деси. Пребацујемо кривицу на жртву и уопште не размишљамо о ситуацији у којој се та особа налазила. И на то, таквим примедбама, натерамо жртву да и сама мисли да је крива и да почне да се оправдава. И да стварно мисли да је крива.

Веома лако оптужујемо друге, па чак и жртве, без икаквог знања како и зашто се нешто десило.

Веома често ти људи, које тако лако процењујемо на основу само једног догађаја, још погоршају ствар. Не желимо увек да кажемо праву истину зашто смо закаснили на састанак, или пресекли неком пут. Можда је у питању неки наш лични разлог који не треба сви да чују. Онда почињемо да измишљамо, понекад се запетљамо, а понекад и сами себе јавно оптужимо и само потврдимо шта су други помислили о нама.

Ако сам у гостима разбио чашу зато што сам у том тренутку размишљао о томе шта све сутра морам да урадим, а о томе сам размишљао зато што ми је било досадно, одмах ћу сам на себе да свалим кривицу да „не пазим“, да „не гледам“ или нешто слично. Не могу да кажем да сам разбио чашу

зато што ми је досадно па су ми мисли одлутале. Боље да домаћини мисле да сам ја неодговоран, него да знају да сматрам да су досадни.

Преценити или подценити

Главни разлог зашто смо спремни да овако ценимо људе и њихов карактер веома је једноставан - то је лакше и брже. Углавном немамо ни времена ни могућности да некога толико добро упознамо и толико добро да разумемо да би могли да донесемо прави суд. Потребна нам је пречица, а ово је управо то – брза пречица до неког каквог-таквог мишљења.

А увек је боље преценити него подценити. Ако преценимо опасност од лава, бићемо веома опрезни ако га видимо и избегаваћемо га у широком луку, али ако га подценимо безбрижно ћемо наићи равно на њега и вероватно нећемо добро проћи. Ако преценимо опасност од саобраћаја, добро ћемо пазити да пређемо улицу на пешачком прелазу чак и када нема аутомобила, али ако подценимо опасност претрчаваћемо улицу где не треба и вероватно, у једном тренутку, нећемо добро проћи.

Исто је када оцењујемо људе. Ако ми неко пресече пут боље је да мислим да је агресиван и да будем на опрезу ако дође до сукоба, него да мислим да касни на посао а испостави се да је стварно агресиван, али сувише касно. Већ сам настрадао. Исто је и са примером када неко касни на важан састанак. Без обзира на оправдање, много ми је сигурније да мислим да је то неодговорна особа и да пазим да јој не дајем неки важан задатак. Можда грешим, али шта ако сам у праву и та се особа стварно покаже као неодговорна.

Ипак не треба претеривати и чврсто се држати првог утиска о некој особи. У већини случајева нисмо у праву. Добро би

било да покушамо да се поставимо у кожу те особе. Да нађемо исто оправдање које би нашли за себе. Да иста ситуација буде заиста иста ситуација за све.

Такође треба да ценимо свако лепо понашање и све добре ствари које неко учини, а не да то само сматрамо нормалним и пређемо преко тога. Да не примећујемо само лоше и судимо само на основу тога.

Ништа није црно-бело. Све што помислимо о некој особи можда је и тачно, али сигурно није целовито.

Драган Кесић
КАДА ИСТО НИЈЕ ИСТО

Издавач
Академска мисао

Припрема за штампу
Борис Поповић

Тираж
500 примерака

Штампа
Графопринт, Горњи Милановац

ISBN 978-86-7466-953-2

Место и година издања
Београд, 2023.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

51-8

КЕСИЋ, Драган, 1960-

Када исто није исто / Драган Кесић. - Београд : Академска мисао, 2023 (Горњи Милановац : Графопринт). - 225 стр. : илустр. ; 20 см

Тираж 500.

ISBN 978-86-7466-953-2

а) Математика (популарна наука)

COBISS.SR-ID 85326345